

Raadsbrief

Made, 9 december 2024

Registratienr.: 20240390482024039048

Onderwerp:	Natuurinclusief bouwen en inrichten
Portefeuillehouder:	T.C.N. Simons en J.G.M. Vissers
Ambtelijke coördinatie:	Grondgebied
Steller:	A. van der Zwaluw

Aanleiding:

Wij streven naar een duurzame, blauwgroene gemeente met een prettig leefklimaat en hoge belevingswaarde, nu en in de toekomst. In het coalitieakkoord “Bouwen aan een duurzaam, sociaal en veilig Drimmelen 2022-2026” is vastgelegd dat biodiversiteit prioriteit krijgt en we de kwaliteit van onze natuur willen behouden en, waar mogelijk, willen versterken. Een belangrijke stap in deze richting is natuurinclusief bouwen, waarbij de woningbouwopgave niet alleen een kans biedt om betaalbare woningen te realiseren, maar ook om de omgeving te ontwerpen met oog voor biodiversiteit. Zo draagt natuurinclusief bouwen bij aan behoud en versterking van de natuur.

Tot op heden ontbrak een duidelijke koers voor natuurinclusiviteit, wat leidde tot variaties in de mate waarin natuur werd geïntegreerd in woningbouwprojecten. In sommige projecten werden al natuurinclusieve maatregelen getroffen, maar er waren grote verschillen in zowel de kwantiteit als de kwaliteit hiervan. Dit zorgde voor ongelijkheid tussen ontwikkelaars. Het nieuwe beleid voor “natuurinclusief bouwen en inrichten” biedt nu eenduidige richtlijnen. Het legt vast waaraan nieuwe woningbouwprojecten op het gebied van biodiversiteit moeten voldoen en welke keuzes daarbij mogelijk zijn.

Het voorliggende beleid beschrijft hoe woningbouwontwikkelingen kunnen bijdragen aan biodiversiteitsversterking en bevat nieuwe normen om dit te realiseren. Wij maken hiermee, als groeiende gemeente met een aanzienlijke bouwopgave, een bewuste keuze voor duurzame groei, waarbij ook klimaatadaptatie en biodiversiteit een rol spelen. Waar veel gemeenten biodiversiteit belangrijk vinden, nemen wij nu concreet het voortouw in het planologisch borgen van biodiversiteitsmaatregelen binnen ruimtelijke ontwikkelingen. Daarmee pakken we een koplopers rol.

Ondanks kwantitatieve en kwalitatieve ecologische normeringen schrijft het voorliggende beleid een breed scala voor aan maatregelen die ontwikkelaars kunnen inzetten, met ruimte voor eigen voorstellen en voor maatwerk. Naast planologische borging beoogt het beleid ook om inwoners, architecten en ontwikkelaars te inspireren en te laten zien hoe relatief eenvoudig zij kunnen bijdragen aan versterking van de biodiversiteit in Drimmelen.

Wat gaan we doen?

Het voorliggende natuurinclusieve beleid stelt voorwaarden hoe we in Drimmelen om willen gaan met natuurinclusiviteit. Met het beleid verplichten we dat bij de realisatie van nieuwe woningen natuurinclusieve maatregelen worden toegepast. De doelstellingen en maatregelen die in dit kader benoemd worden voor het inrichten van de groene leefomgeving worden wel zoveel mogelijk toegepast op eigen projecten. Op deze manier willen we het goede voorbeeld geven.

Doel en doelstellingen

De komende jaren zetten we in op natuurinclusief bouwen. Het hoofddoel van 'natuurinclusief bouwen en inrichten' is: **De biodiversiteit in de gebouwde omgeving beschermen, herstellen en versterken.** Aan biodiversiteit in de gebouwde omgeving liggen vier doelstellingen ten grondslag:

1. Behoud en bescherming van bestaande natuur;
2. Groenstructuren binnen het plangebied en verbinding met de omgeving;
3. Voldoende ruimte voor diverse natuurtypen;
4. Behalen van ecologische kwaliteit.

Methodiek en puntensysteem

Om natuurinclusiviteit toetsbaar te maken hanteren we twee normen. Deze normen vatten de bovenstaande doelstellingen samen:

1. Groennorm van 50m² openbaar groen per woning:

De eerste doelstelling is een kwantitatieve groennormering. Verplicht is dat in ieder project 50m² openbaar groen per woning wordt gerealiseerd. Voor uitbreidingslocaties aan de randen van de dorpen gelden ten aanzien van de groennorm geen uitzonderingsmogelijkheden. Opgaven voor groen en bijv. waterberging kunnen wel gecombineerd worden. Voor inbreidingslocaties waar de ruimte al beperkt zijn afwijkingmogelijkheden opgenomen, waaronder groen op het gebouw, groen op private terreinen, groene parkeerplaatsen (50%), afkoop en (gedeeltelijke) kwijschelding.

2. Hoogwaardig habitat voor doelsoorten:

De tweede norm is dat er een goede leefomgeving (kwalitatieve verplichting) voor doelsoorten¹ gerealiseerd wordt. Dat betekent dat er voldoende natuurinclusieve maatregelen moeten worden ingepast waar deze soort baat bij heeft. Om te bepalen wat 'voldoende' is, hanteren we een systeem waarbij verschillende maatregelen punten opleveren. Hiervoor geldt het volgende:

- Het plangebied moet een hoogwaardig habitat voor minimaal één, twee of drie doelsoorten bevatten. De keuze voor de hoeveelheid doelsoorten hangt af van de grootte van het plangebied:
 - *Kleine* projecten (plangebied < 1.000 m²): één doelsoort;
 - *Middelgrote* projecten (plangebied 1.000-10.000 m²): twee doelsoorten;
 - *Grote* projecten (plangebied > 10.000 m²): drie doelsoorten.
- Voor per wet beschermde gebouwbewonende soorten² geldt dat er minimaal één verblijfplaats per 100m² bebouwd oppervlak gerealiseerd moet worden;
- Voor iedere 100 m² plangebied moet minimaal 2 punten worden behaald. Deze punten kunnen worden behaald door maatregelen te selecteren uit de maatregelentabel (zie bijlage 2 "Toetsingsformulier en inrichtingsmaatregelen natuurinclusief Drimmelen").

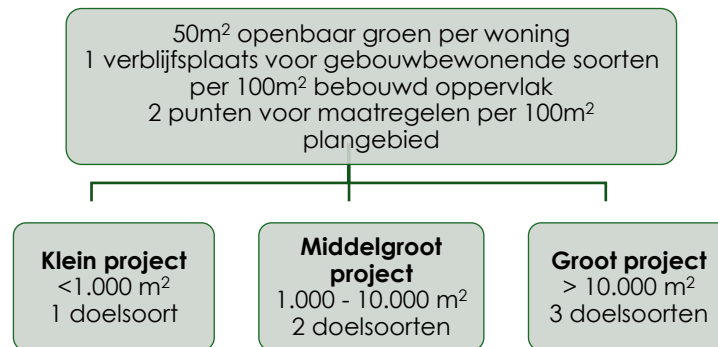
¹ Een doelsoort is een soort die een leefgebied vertegenwoordigt dat geschikt is voor de soort én voor een breed palet aan soorten die gebaat zijn bij een soortgelijke omgeving. Ze staan voor maatregelen die wenselijk zijn voor deze hele groep en vormen als soort het 'icoon' of de 'gids' om dit te verbeelden.

² Huismus, gierzwaluw en diverse vleermuizen.

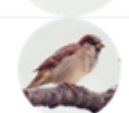
Het gaat er daarbij om dat inrichtingsmaatregelen worden gekozen die passen bij de gekozen doelsoort.

Samenvattend ziet de normering er als volgt uit:

Keuze voor doelsoorten

Om het voorgestelde beleid te concretiseren, zijn specifieke doelsoorten geselecteerd. Deze soorten vertegenwoordigen de natuurtypen en maatregelen die bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit in Drimmelen. Elke doelsoort symboliseert een bepaald type natuur dat in voldoende mate aanwezig moet zijn om een geschikt leefgebied te bieden. We hebben bewust gekozen voor het werken met doelsoorten. Evaluaties uit andere gemeenten tonen aan dat 'losse' natuurinclusieve maatregelen ecologisch minder effectief zijn dan het bundelen van maatregelen voor specifieke soorten die daarvan profiteren. Bijvoorbeeld, een groen dak zonder bloeiende planten of kruidenrijke gazons in de omgeving heeft een beperkt effect op het behoud en herstel van insecten. De evaluaties laten zien dat het effectiever is om maatregelen te combineren en in kaart te brengen wat deze soorten specifiek nodig hebben. Voor Drimmelen hebben we de volgende doelsoorten gekozen. Deze passen bij het natuurlijke en landelijke karakter van onze gemeente.

	Grote bonte specht Behoud van (oude) bomen.		Gewone dwergvleermuis Groene en blauwe verbindingen door bomenrijen en waterlijnen, en vleermuisverblijven in gebouwen.
	Rietzanger Water met rietkragen		Weidehommel Bloemrijke tuinen, gevels en daken.
	Bruine kikker Poelen en een veilige verbinding tussen water en land.		Egel Veilige grondverbindingen, toegankelijk water en gezond bodemleven.
	Gewone oeverlibel Natuurvriendelijke oevers.		Huismus Groene tuinen en broedplaatsen in (grondgebonden) woningen.
	Koninginnenpage Aansluiting bij het buitengebied.		Zanglijster Aanplant van extra bomen en parken.

In diverse beleidsdocumenten op Europees, landelijk en gemeentelijk niveau zijn al doelstellingen en maatregelen voor groen, natuur en biodiversiteit opgenomen. Ons coalitieakkoord benadrukt natuurinclusief bouwen, en het programma 'wonen' stelt dat groen bijdraagt aan een prettige leefomgeving en ontmoeten, spelen en sporten bevordert. Investeren in groen draagt bij aan de biodiversiteit binnen de gemeente. In het Integraal Groenbeleidsplan 2017-2026 is het beleid voor openbaar groen vastgelegd, dat dient als toetsingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen. Bij nieuwbouwplannen is de ambitie om 50 m² openbaar groen per woning te realiseren.

Op nationaal niveau wordt de maatlat "Groene Klimaatadaptieve Gebouwde Omgeving" gehanteerd, waarin biodiversiteit en natuurinclusiviteit één van decentrale pijlers zijn. De nieuwe Omgevingswet, onderdeel 'natuur' beschermt soorten, en de EU-natuurherstelwet verplicht ons tot acties voor herstel van habitats en het creëren van voldoende groenoppervlak en boomkroonbedekking. Kortom: het voorliggende beleid sluit naadloos aan bij de Europese, nationale en gemeentelijke doelstellingen.

Planologische borging

Het uitgangspunt is om natuurinclusief bouwen planologisch te borgen via de Omgevingswet en het bijbehorende omgevingsplan. Regels voor natuurinclusief bouwen worden stapsgewijs opgenomen in het Omgevingsplan, waarbij de huidige bestemmingsplannen gefaseerd worden omgezet en natuurinclusief bouwen uiterlijk in 2030 planologisch is geborgd. Voor de korte termijn biedt een beleidsregel flexibiliteit om natuurinclusieve maatregelen ook bij een wijziging van het Omgevingsplan of bij een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) toe te passen. Dit gebeurt momenteel ook al in andere gemeenten.

Projectgroep

Het voorliggende beleid is tot stand gekomen door de inzet van een multidisciplinair team met collega's van Grondgebied en Openbare Werken. We hebben daarnaast Nest Natuurinclusief ingeschakeld als externe adviseur voor hun ervaring met het opstellen van natuurinclusief beleid en hun ecologische kennis. De puntentoekenning van diverse inrichtingsmaatregelen is tot stand gekomen met de input van diverse ecologen, waaronder ecologen uit grote gemeenten (o.a. Arnhem, Delft, Leiden en Tilburg).

Participatie

Om te onderzoeken of de nota voor natuurinclusief bouwen en inrichten (ecologisch) toepasbaar en (financieel) haalbaar is, hebben we gedurende het traject diverse klankbordsessies gehouden met projectontwikkelaars en groenpartners. Advies is gevraagd aan Zwaluwe Bouw, Maas-Jacobs en Heijmans/Van Wanrooij, waarbij de methodiek op enkele projecten is toegepast. Ook is gekeken of de voorgestelde normen werkbaar zijn. Samen met Madese Natuurvrienden en Kiemkracht zijn doelsoorten en natuurinclusieve maatregelen bekeken. Zowel de projectontwikkelaars als groenpartners hebben in meerdere sessies waardevolle input en feedback gegeven, waarvan het merendeel is verwerkt.

Wat gaat het kosten?

Doordat natuurinclusiviteit een vast onderdeel gaat vormen van woningbouwontwikkelingen en dit op voorhand al bekend is, is onze verwachting dat projectontwikkelaars maar beperkte extra kosten maken. Het is mogelijk dat in nieuwbouwwijken een ander soort groenbeheer moet plaatsvinden. Of dit kostenverhogend werkt, is afhankelijk van de keuze van inrichtingsmaatregelen en is per project verschillend.

Communicatie:

Nadat deze raadsbrief op uw agenda is geplaatst, maken wij het beleid via de officiële wegen bekend. De vaststelling van de beleidsnota natuurinclusief bouwen en inrichten is bekend gemaakt middels een persbericht. De beleidsregel wordt op 1 januari 2025 gepubliceerd op www.overheid.nl.

Volgend informatiemoment:

Een volgend informatiemoment is afhankelijk van de verschillende projecten die worden ingediend. Nieuwe woningbouwprojecten geven ons inzicht in de keuze voor doelsoorten, de haalbaarheid van de voorwaarden en de groennorm. Daarvan willen we leren en daarop kan het systeem, waar nodig, aangepast worden. Na vaststelling en inwerkingtreding van dit beleid evalueren we na twee jaar dit beleid.

Bijlage

- Beleidsnota natuurinclusief bouwen en inrichten;
- Toetsingsformulier en inrichtingsmaatregelen natuurinclusief Drimmelen;
- Beleidsregel natuurinclusief bouwen en inrichten 2025;
- Inspiratiegids natuurinclusief bouwen en inrichten

Burgemeester en wethouders van Drimmelen,

A.J.M. Martens
Gemeentesecretaris

Deze brief is getekend namens:
B.H.G. Scholtze
Burgemeester

